

У Мазыры нас прымалі як родных — і прадстаўнікі выканаўчай улады, і тых устаноў культуры, якія мы пазначылі для наведвання. Алекавалі, але вельмі ненавязліва, размаўлялі, не прыхоўваючы цяжкасцяў, і літаральна “заразілі” (прынамсі, мяне) сваёй любоўю да горада. А Міколу Козенку, які нарадзіўся ў вёсцы Целяпуны, што прылягае непасрэдна да Мазыра, і “заражаць” не патрабавалася: усё тут яму знаёмае, улюбёнае. Менавіта з вядомым этнахарэографам, этнахарэолагам, рэжысёрам, прадзюсарам, выкладчыкам кафедры этналогіі і фальклору Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў, навуковым і мастацкім кіраўніком Рэспубліканскага фестывалю фальклорнага мастацтва “Берагня”, які праходзіць у гарадскім пасёлку Акцябрскі на Гомельшчыне, я і выправіўся ў камандзіроўку.

Алег КЛІМАЎ, Мінск — Мазыр — Мінск / Фота аўтара

На кантролі

У краязнаўчы музей Мікола Козенка заўжды хадзіў з задавальненнем ці то з аднакласнікамі, ці то з сябрамі дзяцінства. Улюбёным быў аддзел, прысвечаны ваеннай тэматыцы. Падабалася і разглядаць здымкі старога Мазыра — таго, што назаўжды знік у мінулым. Пазней паўстала цікавасць да прадметаў, якія нясуць этнічны дух: строі, паясы. Сёння ў структуру ўжо аб'яднанага краязнаўчага музея ўваходзяць, апроч аднайменнай установы, гістарычны цэнтр “Мазырскі замак”, Музей народнай культуры Мазыршчыны “Палеская веда”, Музей-майстэрня Мікалая Пушкарка, Выставачная зала і Музей партызанскай славы ў вёсцы Раманюка.

Малодшы навуковы супрацоўнік Наталля Салавей правяла для нас экскурсію па “Мазырскім замку”, на кампактнай, дагледжанай тэрыторыі якога музей і знаходзіцца. Цяпер тут стала дзейнічаюць тры экспазіцыі (у залах археалогіі, прыроды і баявой славы воінаў-інтэрнацыяналістаў), праходзяць зменныя выставы.

— Нейкіх глабальных праблем у нашай працы няма, — зазначае Наталля Віктараўна. — Але наведвальнікам хацелася б, каб у музеі быў аддзел аб Мазыры часоў Вялікай Айчыннай вайны. З-за браку плошчаў пакуле не можам адвесці яму месца. Да таго ж, ён патрабуе стварэння навуковай і мастацкай канцэпцыі, у рэшце рэшт, — грошай. І усё ж пытанне гэтае, мяркую, у найбліжэйшай будучыні вырашыцца станоўча.

Перш чым патрабаваць

Спадарыня Салавей не аднесла да надзённых праблем тое, што галаўному музею і яго філіялам не зашкодзіла б дадатковае памяшканне, у якім захоўваліся б іх фонды. (Прычым так захоўваліся, як мае быць: каб нідзе не працякала, каб нічога не тлела, а моць не тачыла рэчы.) Справа ў тым, што пытанне трымаюць на кантролі. Сярод бягучых клопатаў супрацоўнікаў — утрыманне комплексу ў належным стане: цэнтр размешчаны на ўзгорку, а, значыць, магчымая апоўзні. Большая частка аб'ектаў — драўляныя, і пад уздзеяннем надвор'я яны непазбежна пакутуюць.

Не ў трэндзе справа

З ранняга дзяцінства наш герой адчуваў цягу і да танцаў, і да музыкі. Мама набыла яму баян, які наш герой пачаў асвойваць спярша “для сябе” ў мазырскай школе-інтэрнаце. (Бацька Міколы Козенкі загінуў, калі сыну споўнілася шэсць, і маці, якая выходвала пяцёра дзяцей, вымушана была аддаць хлопчыка ў гэтую ўстанову.) Там ён цягам года атрымліваў першыя навыкі харэаграфічнага мастацтва (таксама парада мамы). Дзесяцігадовым Козенка прыйшоў у Палац культуры “Будаўнік”, дзе стаў займацца танцамі ў тамтэйшым ансамблі, а паралельна — баянам

Экспрэс-тур з V.I.P.-земляком

Мазырскі замак.

Мазырскія хронікі з Міколам Козенкам

у музычнай студыі. У будучыні ён уяўляў сябе ў адной з дзвюх прафесій, але мама мудра палічыла, што захапленні захапленнямі, а жыццёвы шлях трэба выбіраць той, які сапраўды будзе карміць. Ды ўсё ж Мікола не пайшоў у той жа пінскі мяса-малочны тэхнікум, а спыніўся на харэаграфіі...

Пра ПК “Будаўнік” у горадзе кажуць як пра флагман культуры. “Кашу” тут заварваюць народныя калектывы — ансамбль гарманістаў “Мазырскія гармонікі”, ансамбль народнай песні “Мазыранка”, вакальны ансамбль “Розгалас”, вакальны ансамбль эстраднай песні “Медуніца”, а таксама ансамбль “Класічныя гітары”, пяць рок-гуртоў, клубы раманса, спартыўна-бальнага танца, паззіі... А “ядуць” тую “кашу”, нахвальваючы і просячы дабаўкі, не толькі гараджане. І за межамі Мазыра ведаюць мясцовых творцаў. Яны прадстаўлены на святах агульнадзяржаўных, конкурсах, рэспублі-

Супрацоўніцы бібліятэкі Ніна Рагозенка і Ганна Кухарава з Міколам Козенкам.

канскіх і міжнародных фестывалях. Адзначаючы ж свой народны ансамбль песні і танца “Паляшучка”, дырэктар Палаца культуры Ірына Федчанка заўважае: у маштабах краіны народнае танцавальнае мастацтва прапагандуецца недастаткова.

— Яго трэба нават у нечым навізаваць, тлумачыць, што гэта наша, традыцыйнае, спрадвечнае, вечнае, а па радыё і тэлебачанні зраніцы да вечара рэкламуюць папсу, як быццам вечная — яна, — кажа візаві. — І пад такім націскам цяжка растлумачыць моладзі, дзе сапраўднае, а дзе, скажам так,

імгненнае. Азірнуцца не паспеем, як народныя танцы апынуцца занесенымі ва ўмоўную “чырвоную кнігу”...

Развіваючы тэму “моладзь і культура”, Ірына Аляксеўна прызналася, што некаторыя калектывы “Будаўніка” працягваюць трымацца за кошт тых, каму за 30, і прыток свежых сіл не аказваўся б лішнім. (“Граць на акардэоне ў музычных школах раёна амаль не вучаць”, — прайнфармавала нас спадарыня Федчанка). А дзе юнакі і дзяўчаты “адрываюцца”, дык гэта на дыскатэках у ПК. (Факт адметны ў святле таго, што сёння цікавасць